

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії
та міжнародних відносин
доц. Віталій АНДРЕЙКО
« 30 » 06 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**УКРАЇНЦІ І СВІТ: СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНИЙ,
ІСТОРІОГРАФІЧНИЙ, МЕДІЙНИЙ АСПЕКТИ**

Рівень вищої освіти **другий (магістерський)**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність: **014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**

Освітньо-професійна програма: **Історія**

Статус дисципліни: **обов'язкова**

Мова навчання: **українська**

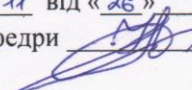
Ужгород 2024

Робоча програма навчальної дисципліни **«Українці і Світ: суспільно-політичний, історіографічний, медійний аспекти»** для здобувачів вищої освіти галузі знань **01 «Освіта/Педагогіка»**, спеціальності: **014 «Середня освіта»**, предметної спеціальності: **014.03 «Середня освіта (Історія та громадянська освіта)»**, освітньо-професійної програми: **Історія, другого (магістерського) рівня вищої освіти.**

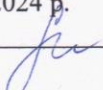
Розробник: Капітан Лариса Іванівна, проф. кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби, факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри Античності, Середньовіччя та історії України домодерної доби

протокол № 11 від «26» 06 2024 р.

Завідувач кафедри доц. Ігор ЛІХТЕЙ

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин протокол № 4 від «28» 06 2024 р.

Голова науково-методичної комісії доц. Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС –5	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 150	1	1
Кількість модулів –1	Семестр:	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3,3 самостійної роботи студента – 7.7	2	2
	Лекції:	
	26	10
	Семінарські:	
	34	8
Вид підсумкового контролю: екзамен	-	-
Форма підсумкового контролю: письмовий, платформа MOODLE	Самостійна робота:	
	90	132

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предметом є сучасний глобалізований світ й перспективи України в ньому, роль у цих процесах наукового, українознавчого дискурсу, медійного контенту й української діаспори. Дисципліна має на меті формування усвідомленої, громадянсько відповідальної позиції молодшої людини (учня, студента) щодо важливості відстоювання національних інтересів, розуміння єдності українців як безпекового чинника і для цього

сприяти ознайомленню з основними концепціями та підходами розв'язання сучасною вітчизняною та зарубіжною інтелектуальною спільнотою актуальних наукових проблем історичного поступу та перспектив України в глобалізованому світі; розумінню впливу інституційного середовища, тематичних пріоритетів висвітлення історії та сучасності України у вітчизняному та зарубіжному публічному (науковому, медійному) просторі на формування об'єктивного образу України, українців

Відповідно до освітньої програми вивчення дисципліни сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

ІК інтегральна: здатність розв'язувати складні задачі або проблеми в галузі освіти в цілому й історичної, зокрема, що передбачає застосування інновацій та/або проведення досліджень за предметною спеціальністю Середня освіта (Історія та громадянська освіта) і характеризується невизначеністю умов

загальні: ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях, виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності ЗК2. Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності ЗК6. Здатність усвідомлювати цінності громадянського суспільства, необхідності його сталого розвитку ЗК7. Здатність здійснювати дослідження з історії та громадянської освіти, прогнозувати та презентувати отримані результати

фахові, предметні: ФК 6. Здатність формувати в здобувачів освіти культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності. ПК 1. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу історичних досліджень у просторі конструювання минулого. ПК 2. Здатність володіти комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність до практичного застосування методів історичного дослідження. ПК 3. Знати та розуміти методологію дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах. ПК 4. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних та професійних завдань. ПК 5. Здатність усвідомлювати і поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі, толерувати багатоманітність і полікультурність, виявляти повагу та цінувати українську національну культуру. ПК 6. Здатність усвідомлювати та пропагувати демократичні й суспільні цінності. ПК 7. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі (в т.ч. англомовному), здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3.ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОП передумови для вивчення дисципліни не визначені

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання з психології, педагогіки, історії, історіографії та ін. у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності	ПРН 1
Знати сучасні цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо і обґрунтовано використовувати на практиці	ПРН 2
Демонструвати дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в здобувачів освіти	ПРН 6
Використовуючи основні принципи, закони, методик та апарат історичних досліджень, здійснювати історичні дослідження, прогнозувати та презентувати отримані результати....	ПРН 11
Характеризувати існуючі парадигми вітчизняної історії в контексті її вписування в світовий історіографічний процес, критичного підходу до аналізу поглядів українських та зарубіжних дослідників її минулого та сучасного, власних узагальнень щодо теоретичного рівня сучасного наукового дискурсу, критичної оцінки достовірності, надійності інформаційних джерел, впливу інформації на свідомість і розвиток всіх учасників освітнього процесу, на прийняття рішень	ПРН 12
Аналізувати існуючі в сучасному інформаційному просторі стереотипи «української історії», «образу українців», прогнозувати можливі впливи на цей процес внутрішніх і зовнішніх чинників, наукової та медійної сфери в контексті сучасних глобалізаційних/інтеграційних/міграційних процесів і місця в них України	ПРН 13
Розуміти засади, чинники формування й розвитку громадянського суспільства, необхідності його сталого розвитку, виявляти загальне та особливе, аналізувати «уроки історії», порівнюючи український та європейський досвід подолання тоталітарних режимів	ПРН 14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
розуміти основні закономірності розвитку сучасного глобалізованого світу, місце в цьому процесі демократичних цінностей, ідей сталого розвитку, міжнародної безпеки	ПРН1,6, 12,13,14
знати та розуміти специфіку інституційного середовища, тематичних пріоритетів зарубіжного українознавства та медійного контенту, вміти аналізувати їх вплив на формування образу України в глобалізованому світі	ПРН 2,13
критично аналізувати надбання у сфері зарубіжної та вітчизняної історичної науки, здійснювати порівняльний аналіз різних концепцій; формувати власну наукову позицію щодо їх об'єктивної оцінки	ПРН6,12
проектувати перспективи України в сучасному глобалізованому світі й розуміти роль у цих процесах наукового, українознавчого дискурсу, медійного контенту, української діаспори й історичної освіти, зокрема	ПРН11,14

використовувати практичні навички роботи з інформаційними джерелами в процесі науково-пошукової діяльності, створення та презентації власного інтелектуального «продукту»	ПРН2,11
знати і розуміти передумови, причини, напрями еміграції українців та історичні етапи формування української діаспори; форми її самоорганізації та напрями діяльності українців за кордоном на сучасному етапі, критично аналізувати досвід культурозберігаючої, соціально-політичної діяльності української діаспори	ПРН1,2,11, 12,13

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Семінарські заняття, лекційні заняття, самостійна робота, контрольні заходи, індивідуальні консультації — всі ці форми застосовують під час внутрішньої організації вивчення змісту освітнього компонента із використанням інтерактивних методів: дискусій, дебатів, есе, проєктів, кейсів, квестів, мозкового штурму, роботи в парах, роботи в малих групах, тощо.

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: екзамен, усні презентації результатів виконаних завдань та досліджень, виступи на семінарських заняттях, пошуково-аналітична робота, тести.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: діалог на лекціях, опитування на семінарських заняттях, усні та письмові, в т. ч тести, завдання.

Форма модульного контролю: контрольна письмова робота (онлайн формат навчання-Moodle)

Форма підсумкового семестрового контролю: іспит (онлайн формат навчання-Moodle)

Самостійна робота студентів, в тому числі індивідуальна робота студента, (далі – СРС) є складовою освітнього процесу і основним засобом опанування навчального матеріалу дисципліни і включає опрацювання лекційного матеріалу, пошук і систематизація матеріалів для семінарських занять, підготовку до МКР, ІРС, ПМК

№	Види робіт	Форми контролю СРС
1.	Опрацювання лекційного матеріалу	Усне опитування, тестування, МКР, завдання з розділу «неформальне навчання» екзамен -
2.	Підготовка до семінарських занять	
3.	Підготовка до модульних контрольних робіт та інших форм контролю	
4.	Опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях	
5.	Формалізована частина Пошуково-аналітична робота (один вид роботи в кожному модулі*, який узгоджується на першій зустрічі/лекції) - реферування наукових статей - бібліографія (вітчизняна та зарубіжна) до тем - історіографічний огляд проблеми (вітчизняний та зарубіжний дискурс) - підготовка есе «Медійний контент країни у формуванні образу України» - проєкт	Обговорення (захист) реферату (есе), перевірка письмової роботи

6.	Неформальне навчання: - проходження онлайн курсів на платформах Прометеус, Освіторія, EdEra та ін (тематика дотична до тем програми) - лекції UGF(тематика дотична до тем програми) - інше	сертифікати
----	---	-------------

Орієнтовний розподіл балів, які можуть отримати здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання та самостійна робота*									Самост в т.ч. ІРС	Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	рефлексія	30	30	100
3	3	6	6	6	6	6	9	5			

T1, T2 ... – теми

семінари (15×3)+(1×5) 50 балів на заняттях	Самост в т.ч. ІРС ІНД 20	Неформ 10/10/10			МКР 30	Σ	екз
3 бали-доповідь +1 бал презентація (не більше 3-5 слайдів) +1 бал участь в обговоренні Підсумкове заняття-рефлексія на задану тему -5 балів	«Медійний контент країни у формуванні образу України»	Україне Global Faculty	сертифікат	Прометеус Освіторія, EdEra 1 дотичний до тем дисципліни онлайн курс сертифікат	Власна пропозиція		

Визнання результатів неформального навчання

*використання елементів неформального навчання - здобувач із запропонованих варіантів може обрати 1 або запропонувати власний варіант і за наявності сертифіката (підтвердження) отримати 10 балів

Накопичувальна бально-рейтингова система передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної освітньої діяльності (поточний, модульний, підсумковий контроль) і дає можливість отримати очікуваний результат без складання екзамену (ПМК)

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи (оф-лайн навчання)

Бали	Критерії оцінювання
25-30	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його виклав, глибоко та всебічно розкрив зміст питань, використовуючи при цьому рекомендовану літературу.
20-24	Достатньо впевнено володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його виклав, в основному розкрив зміст питань, використовуючи при цьому рекомендовану літературу, але при висвітленні деяких питань не вистачило достатньої глибини та аргументації, допущено при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки.
15-20	В цілому володіє навчальним матеріалом виклав його основний зміст, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки.
7-15	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) виклав його, недостатньо розкрив зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності.
1-6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань, допускаючи при цьому суттєві помилки.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

ЗРАЗОК ЗАВДАННЯ МКР

ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

КАФЕДРА АНТИЧНОСТІ, СЕРЕДНЬОВІЧЧЯ ТА ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ДОМОДЕРНОЇ ДОБИ

освітній ступінь «магістр»

спеціальність «середня освіта. історія» навчальна дисципліна «Вітчизняна історія в сучасному науковому дискурсі»

Модульна контрольна робота 1

Варіант 7

1. Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни
2. Інституційне середовище сучасної вітчизняної історичної науки
3. Історія України в сучасному польському історичному дискурсі: дискусійні питання, інтерпретації.

Викладач

проф. Капітан Л.І.

За умови здійснення освітнього процесу в онлайн форматі з використанням технології дистанційного навчання МКР виконується на платформі Moodle, використовуються тестові завдання відкритого та закритого типу (сформована база тестів). Тестові завдання відкритого типу (есе, коротка відповідь) оцінюються з врахуванням логіки викладу, аргументованості, повноти розкриття питання. Загальна кількість балів за виконані завдання переводиться за таблицею відповідності 100 бальної шкали в 30 бальну.

ЗРАЗОК МКР (MOODLE)

☐ Перемішувати

• Сторінка 1

• Питання1

1 Вкажіть - вітчизняні установи (мінімум 3), діяльність яких безпосередньо (в тому числі) спрямована на дослідження історії України, - фахові (з історії) часописи (мінімум 3), на сторінках ...

15

• Питання2

2 До початку 90-х років україністика була присутня щонайбільше в чотирьох країнах-США, Канада, Німеччина та Польща

3

• Питання3

3 Гарвардський інститут українських студій заснований

1

• Питання4

3 Коли, на думку вітчизняних історіографів, відбулося перетворення української історії з маргінальної на спеціальну гілку історичних досліджень в західній історіографії ?

1

• Сторінка 2

• Питання5

4 Оберіть ДВІ європейські країни і порівняйте стан інституційного розвитку та тематичні пріоритети в галузі дослідження проблем, пов'язаних з історією України

40

• Питання6

5 Знайдіть відповідність між істориками та інституціями, заснування чи діяльність яких пов'язані з ними

10

• Питання 7

5 Розкрийте зміст основних проблеми, які, на Вашу думку, істотно позначаються на ситуації вписування вітчизняної історії в світовий історіографічний процес

30

Підсумковий семестровий контроль проводиться згідно ПОЛОЖЕННЯ про порядок та методику проведення семестрових (курсів) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>) і за умови здійснення освітнього процесу в онлайн форматі проводиться з використанням платформи Moodle, яка передбачає авторизований доступ до інформаційно-комунікаційних інструментів організації дистанційного навчання. Використовуються тестові завдання відкритого та закритого типу (сформована база тестів). Тестові завдання відкритого типу (есе, коротка відповідь) оцінюються з врахуванням логіки викладу, аргументованості, повноти розкриття питання.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Бали	Критерії оцінювання
“відмінно”(90-100, A)	студент, ґрунтовно опрацювавши рекомендовану літературу, виявив глибоке і всебічне знання програмового матеріалу, вільно оперує фактичним і хронологічним матеріалом; вмiє творчо використовувати набуті знання; робити порівняльний аналіз різних концепцій; формувати власну наукову позицію щодо їх об'єктивної оцінки
“добре” (82-89, B)-	студент опрацював рекомендовану літературу, виявив глибоке знання програмового матеріалу, вільно оперує фактичним і хронологічним матеріалом; вмiє робити порівняльний аналіз, використовувати набуті знання
“добре” (74-81, C)	студент в цілому опрацював рекомендовану літературу, виявив достатнє знання програмового матеріалу, оперує фактичним і хронологічним матеріалом
“задовільно” (64-73, D)	студент виявив знання категоріального апарату, основних теоретичних положень, усіх тем програми в обсязі, який необхідний для подальшого навчання, знайомий з рекомендованою літературою і може розкрити зміст передбачених програмою дисципліни тем
“задовільно” (60-63, E)	студент знайомий з рекомендованою літературою, виявив посередні знання основного програмового матеріалу; розуміє зміст основних понять і категорій дисципліни, знає проблематику дисципліни
“незадовільно”(35-59, FX)	студент виконав основні види робіт, передбачені робочою програмою, але виявив суттєві прогалини в знанні основного програмового матеріалу, недостатньо оперує категоріями та фактичним матеріалом дисципліни
“незадовільно”(0-34, F)	студент виконав не всі основні види робіт, передбачені робочою програмою, виявив незнання основного програмового матеріалу, зовсім не володіє категоріями та фактичним матеріалом дисципліни.

Питання для підготовки до МКР та ПМК

1. Історична наука в сучасному світі: стан та перспективи
2. Історична наука й шкільна історична освіта: завдання й вектори інтегрування
3. Глобальна історія як відповідь науковців на виклики глобалізованого світу: світовий і національний досвід

4. Національна, регіональна, локальна історії: точки дотику і розмежувань
5. Візуальні студії (дослідження) в сучасній світовій та вітчизняній соціогуманітаристиці
6. Історія повсякденності як вектор антропологізації вітчизняної історії
7. Стан вітчизняної історичної науки на сучасному етапі
8. Проблеми та перспективи інтеграції вітчизняної історії, історичної науки у світовий історіографічний процес
9. Інституційне середовище сучасної вітчизняної історичної науки
10. Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи)
11. Вітчизняна історія в сучасній українській історіографії: стан дослідження дискусійних питань на основі аналізу монографій, колективних праць, публікацій у провідних вітчизняних часописах за період 2016-2023 рр.
 - періоду давньої історії України
 - періоду Середньовічної історії України
 - періоду Ранньомодерної історії України
 - модерної історія України у вітчизняному науковому дискурсі: стан дослідження дискусійних питань періоду (на основі аналізу монографій, колективних праць, публікацій у провідних вітчизняних часописах за період 2016-2023 рр.)
 - новітньої історії
 - Історія незалежної суверенної України у вітчизняному науковому дискурсі: стан дослідження дискусійних питань періоду (на основі аналізу монографій, колективних праць, публікацій у провідних вітчизняних часописах за період 2016-2023 рр.)
12. Глобальне громадянське суспільство як соціополітичний феномен: становлення, сучасні тенденції, перспективи(?)
13. ДемократіяVS автократія в сучасних реаліях
14. Цінності як основа діалогу цивілізацій в глобалізованому світі
15. Міжнародна безпека у контексті глобалізаційних трансформацій сучасного світу.
16. Стратегія сталого розвитку: європейські (і не лише) горизонти
17. Вітчизняна історія в зарубіжному науковому дискурсі: актуалізація та історіографія
18. Процес легалізації досліджень історії України в західній історіографії й перспективи «української історії» за Марком фон Гагеном та Андреасом Каппелером
19. Вітчизняна історія в науковому та українознавчому дискурсі країн Європи: стан та перспективи
20. Вітчизняна історія в науковому просторі країн Європи: порівняльний аналіз інституційного розвитку та тематичного доробку на сучасному етапі (власний вибір групи країн- Польща, Чехія та Словаччина Німеччина, Франція та Англія)
21. Україністика та наукові дослідження історії України в Америці на сучасному етапі
22. Український інститут Гарвардського університету в контексті збереження української національної ідентичності на сучасному етапі
23. Канадський інститут українських студій: дослідження української історії на сучасному етапі
24. Українська діаспора в Світі й українознавчі інституції, проєкти і т.п.(вибір груп, регіонів, країн)
25. Україна й українці в медійному контенті країн Європи та Америки: спільне та відмінне
26. Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі: етапи становлення української діаспори, хронологічний та просторовий вимір
27. Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі: досвід і уроки культурозберігаючої, соціально-політичної діяльності української діаспори
28. Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі:сучасний стан та перспекти участі в державотворчих/відбудовних процесах України

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1 Вступ. Глобалізований світ: випробування людського буття й історична наука

Історія та історична наука в сучасному світі: від подієвої історії через суспільно-зорієнтоване історієписання до досліджень повсякденності, збереження людини в історії.

Стан вітчизняної історичної науки та проблеми інтеграції вітчизняної історії, історичної науки у світовий історіографічний процес. Дискусія 1995 р. «Чи має Україна історію» на сторінках «Slavic Review»: зміст і сучасне звучання. Проблеми й перспективи вітчизняної історичної науки та її зв'язок (чи відсутність) зі шкільною історичною освітою

Тема 2 Стратегія сталого розвитку: європейські (і не лише) горизонти

Історія формування стратегії сталого розвитку (ССР) Складові ССР (економічна, екологічна, соціальна) та індикатори сталого розвитку, Європейський вимір сталого розвитку. ССР: виклики для України Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 25 вересня 2015 року № 70/1. Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722 про досягнення глобальних цілей сталого розвитку до 2030 року

Тема 3 Глобальне громадянське суспільство як соціополітичний феномен: становлення, сучасні тенденції, перспективи(?)

Поняття «громадянське суспільство»; «інститути громадянського суспільства»; «держава»; «демократія»; «забезпечення особистих прав і свобод громадян»; «правова система»; «глобальне суспільство»

ДемократіяVS автократія в сучасних реаліях Цінності як основа діалогу цивілізацій в глобалізованому світі Міжнародна безпека у контексті глобалізаційних трансформацій сучасного світу.

Тема 4 Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі

Поняття «міграція», «еміграція», «іміграція», «діаспора», «закордонний українець», «закордонне українство». Діаспора як основна форма існування закордонної гілки українського етносу. Діаспорознавство: здобутки й упущені можливості.

Міграція як типова складова історії українського народу. Феномен української діаспори в ретроспективі часу та просторовому вимірі: передумови, причини, напрями, етапи її формування. Досвід і уроки культурозберігаючої, соціально-політичної діяльності української діаспори. Українська діаспора в період російсько-української війни.

Тема 5 «Війни за історію» в науковому та політичному просторі (історична політика в дидактичному вимірі)

Проблема актуалізації зарубіжної україніки. Історіографія питання. Історичний образ України за рубежом: існує чи ні? Чому. Стимули, характер та «підсумок» інтересу до вітчизняної історії (до XIX ст.) Зарубіжна україністика XIX-XX ст. Процес легалізації української історії за рубежом: шлях перетворення з маргінальної на спеціальну гілку історичних досліджень в західній історіографії. Три перспективи української історії за М. фон Гагеном. Традиційний підхід до української перспективи А.Каппелера. Сучасний науковий дискурс історії України й шкільні підручники.

Тема 6 «Українська тема» в ЄС як питання національної безпеки України: інституції, актуальні наукові та медійні візії

Соціогуманітарна сфера як потужний форпост націє- та державотворення, інтелектуальне підґрунтя для захисту цінностей демократичного світу. Історико-генетичні підвалини європейського вектора українознавства Українознавство в домінантних напрямках академічної та університетської гуманітарної думки в європейських країнах. Українська історія і сучасність в науковому просторі країн Європи: інституції та тематичні акценти Україна й українці в медійному просторі європейських країн, Українська діаспора європейських країн й українознавчі інституції, проекти і т.п.

Тема 7 Україна й українці в інформаційному просторі Америки: науковий та медійний контент

Український інститут Гарвардського університету в контексті збереження української національної ідентичності (науковці, праці, основні ідеї) Канадський інститут українських студій: дослідження української історії (науковці, праці, основні ідеї) Української діаспори в Америці та Канаді й українознавчі інституції, проєкти і т.п.

Медійний простір США та Канади: особливості, основні «гравці» Україна й українці в медійному просторі країн Америки

Тема 8 Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи) в контексті інтеграції в світовий історіографічний процес

Інституційне середовище сучасної вітчизняної історичної науки. Українські історики та моделі українського історієписання.

Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи). Дискусійні питання давньої, середньовічної, ранньомодерної історії України та підходи до їх висвітлення. Модерна українська історія: сучасні рефлексії вітчизняних дослідників. Новітня доба вітчизняної історії (1914-1991) в сучасному українському науковому дискурсі. Українські науковці про актуальні питання історії України від 1991 р. в контексті сучасної наукової парадигми.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Форма навчання: денна					Форма навчання: заочна		
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі	
		лекції	семінарські	лабораторні	самостійна робота в т.ч. ІРС		лекції	самостійна робота в т.ч. ІРС
Тема 1 Вступ. Глобалізований світ: випробування людського буття й історична наука	8	2	2		4		2	15
Тема 2 Стратегія сталого розвитку: європейські (і не лише) горизонти	14	2	2		10		1	12
Тема 3 Глобальне громадянське суспільство як соціополітичний феномен: становлення, сучасні тенденції, перспективи(?)	18	4	4		10		2	20
Тема 4 Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі	18	4	4		10		2	20
Тема 5 «Війни за історію» в науковому та політичному просторі (історична політика в дидактичному вимірі)	12	2	4		6			10
Тема 6 «Українська тема» в ЄС як питання національної безпеки України: інституції, актуальні наукові та медійні візії	18	4	4		10		1	20
Тема 7 Україна й українці в інформаційному просторі Америки: науковий та медійний контент	16	2	4		10		1	15

Тема 8 Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи) в контексті інтеграції в світовий історіографічний процес	22	6	6		10		2	2	20
Модульна контрольна робота			2		10				
Рефлексія «Образ України в глобалізованому світі: як я(ми) можу на це вплинути»			2		10				
РАЗОМ	150	26	34		90	150	10	8	132

6.3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Тема 1 Вступ. Глобалізований світ: випробування людського буття й історична наука	2	
	Тема 2 Стратегія сталого розвитку: європейські (і не лише) горизонти	2	1
	Тема 3 Глобальне громадянське суспільство як соціополітичний феномен: становлення, сучасні тенденції, перспективи(?)	4	1
	Тема 4 Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі	4	2
	Тема 5 «Війни за історію» в науковому та політичному просторі (історична політика в дидактичному вимірі)	4	
	Тема 6 «Українська тема» в ЄС як питання національної безпеки України: інституції, актуальні наукові та медійні візії	4	1
	Тема 7 Україна й українці в інформаційному просторі Америки: науковий та медійний контент	4	1
	Тема 8 Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи) в контексті інтеграції в світовий історіографічний процес	6	2
	Модульна контрольна робота	2	
	Рефлексія «Образ України в глобалізованому світі: як я(ми) можу на це вплинути»	2	
	Разом	34	8

ЗРАЗОК ЗАВДАНЬ НА СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ (робота в малих групах, командна робота)

Семінар Вітчизняна історія в сучасній українській історіографії (6 год.)

Для ефективної організації підготовки і висвітлення всього комплексу питань організувати роботу в малих групах

Заняття 1. Дискусійні питання ПЕРІОД історії та підходи до їх висвітлення

1. Давньої та Середньовічної історії України
2. Ранньомодерної
3. Модерної української історії

Студенти обирають ПРОБЛЕМУ (1 або 2 або 3) і

- аналізують стан дослідження ВСЬОГО ПЕРІОДУ чи ОКРЕМИХ СЮЖЕТІВ у фахових наукових журналах за публікаціями періоду 2016-2022 рр. (журнал обирає самостійно)

або

- аналізують стан дослідження ВСЬОГО ПЕРІОДУ чи ОКРЕМИХ СЮЖЕТІВ у сучасних (2017-2022 рр.) наукових працях вітчизняних істориків (науковців або інституції обирає самостійно)

або

- об'єднують об'єкти аналізу

Заняття 2. Новітня доба вітчизняної історії (1914-1991) в сучасному науковому дискурсі

Алгоритм підготовки і висвітлення аналогічний.

Заняття 3. Українські науковці про актуальні питання історії України від 1991 р.

Алгоритм підготовки і висвітлення аналогічний.

ДОДАТКОВІ БАЛИ-

СПІВСТАВИТИ ВИСВІТЛЕННЯ ОБРАНОЇ ТЕМИ

- В СУЧАСНОМУ НАУКОВОМУ ДИСКУРСІ
- В ШКІЛЬНОМУ ПІДРУЧНИКУ

Рекомендовано інформаційні ресурси в мережі Інтернет

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
	Тема 1 Вступ. Глобалізований світ: випробування людського буття й історична наука	4	15
	Тема 2 Стратегія сталого розвитку: європейські (і не лише) горизонти	10	12
	Тема 3 Глобальне громадянське суспільство як соціополітичний феномен: становлення, сучасні тенденції, перспективи(?)	10	20
	Тема 4 Виживання та цивілізаційні трансформації української ідентичності в чужоземному середовищі	10	20
	Тема 5 «Війни за історію» в науковому та політичному просторі (історична політика в дидактичному вимірі)	6	10
	Тема 6 «Українська тема» в ЄС як питання національної безпеки України: інституції, актуальні наукові та медійні візії	10	20
	Тема 7 Україна й українці в інформаційному просторі Америки: науковий та медійний контент	10	15
	Тема 8 Проблематика та вектори пошуків українських науковців в царині вітчизняної історії (дослідницькі зрушення та перспективи) в контексті інтеграції в світовий історіографічний процес	10	20
	Модульна контрольна робота	10	
	Рефлексія «Образ України в глобалізованому світі: як я(ми) можу на це вплинути»	10	
Разом		90	132

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Наукова бібліотека (м.Ужгород, вул.Університетська, 14, <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>)

Мультимедійний кабінет (ноутбук lenovo – 1 шт., програмне забезпечення - операційна система, пакет Microsoft Office, проектор Epson H716B - 1 шт, доступ до Інтернет - wi-fi Uzhnu-Free).

Інформаційні технології та засоби онлайн навчання: Система електронного навчання Moodle;

<https://elearn.uzhnu.edu.ua/>, електронний репозитарій ДВНЗ «УжНУ»

<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

- Від мурів до бульварів: творення модерного міста в Україні (кінець XVIII - початок XX ст.) : [нариси : колект. монографія] / [О. П. Реєнт (керівник авт. кол.) та ін. ; редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.]; НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Ін-т історії України НАН України, 2019. – 607 с. : іл.
- Війна і міф. Невідома Друга світова / за заг. ред. О. Зінченка, В. В'ятровича, М. Майорова; Укр. ін-т нац. пам'яті. – Харків: Клуб сімейного дозвілля, 2016. – 272 с. : іл.
- Грицак Ярослав. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 408 с.
- Гуржій, Олександр Іванович. Нариси з історії розвитку виробничих відносин і торгівлі в Україні (друга половина XVII - початок XX ст.) / О. Гуржій, О. Реєнт, Н. Шапошнікова; НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Ін-т історії України НАН України, 2018. – 364 с. : табл.
- Дисциплінарні виміри української історіографії: Колективна монографія / Відп. ред. та кер. авт. кол. О. А. Удод. НАН України. Інститут історії України. – К.: Інститут історії України, 2015. – 462 с.
- "Донбас": переПРОчитання образу / [авт.: В. В'ятрович, І. Каретніков, Б. Короленко та ін.]; Укр. ін-т нац. пам'яті. – [Київ: Укр. ін-т нац. пам'яті, 2018]. – 52 с. : іл.
- 25 років незалежності: нариси історії творення нації та держави / [Г. В. Боряк (керівник авт. кол.) та ін. ; відп. ред. В. А. Смолій]; НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Ніка-Центр, 2016. – 795 с.
- Інститут історії України Національної академії наук України. Документи і матеріали, 1936-1991 : [у 2 кн.] / НАН України, Ін-т історії України ; [відп. ред. В. А. Смолій] . - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2011 - 2021.
- Доманська Єва. Історія та сучасна гуманітаристика: дослідження з теорії знання про минуле / Пер. з пол. та англ. Володимир Склокін; Наук. ред. Володимир Склокін, Сергій Троян. Київ: Ніка-Центр, 2012. 264 с. https://shron1.chtyvo.org.ua/Domanska_Ewa/Istoriia_ta_suchasna_humanitarystyka.pdf
- Історики та ... контр історики – хто переможе? Інтерв'ю з головним редактором «Українського історичного збірника» // Український історичний збірник - 2018. Випуск 20. Київ, 2018.
- Медійна історія та професійна репутація історика / О. Удод // Історіографічні дослідження в Україні. — 2020. — Вип. 31. — С. 136-147. — Бібліогр.: 12 назв. — укр.
- Нариси з соціокультурної історії українського історієписання: субдисциплінарні напрями: колект. монографія/Удод Олександр, Верменич Ярослава, Ковалевська Ольга, Ясь Олексій; упоряд. текстів й наук. апарату С.Блащук, Н.Пазюра; за заг.ред. В.Смолія; НАН України, І-т історії України.- Київ: Генеза, 2018- 288 с.
- Дейвіс Норман. Європа. Історія / Пер. з англ. Петро Таращук, Олександр Коваленко. Київ: Основи, 2020. 1464 с. + іл. [1496 с.].
- Плохій, Сергій. Брама Європи. Історія України від скіфських воєн до незалежності = The Gates of Europe: a History of Ukraine / Сергій Плохій ; [пер. з англ. Р. Клочка]. – Харків: Клуб Сімейного Дозвілля, 2016. – 493, [2] с. : карт.
- Право на правду. Практичний poradник із доступу до архівів / В. М. В'ятрович, І. М. Кулик, В. В. Лошак [та ін.]; Центр дослідж. визвол. руху. – 2-е вид. доп. – Л.: Часопис, 2016. – 192 с. : табл.
- Революція Гідності: на шляху до історії = The revolution of dignity: on its way to history : зб. наук. пр. / відп. ред. І Пошивайло, Л. Онишко; Національний меморіальний комплекс Героїв Небесної Сотні, Музей Революції Гідності, Український інститут національної пам'яті, Інститут історії України НАН України, Київський національний університет ім. Тараса Шевченка. – Київ: Національний музей Революції Гідності, 2020. – 384 с. : іл. – (Форум музею майдану)
- Смолій, Валерій Донбас і Крим в економічному, суспільно-політичному та етнокультурному просторі України: історичний досвід, модерні виклики, перспективи : аналіт. доп. / Валерій Смолій, Станіслав Кульчицький, Лариса Якубова ; відп. ред. Г. Боряк; НАН України, Ін-т історії України. – Київ: Ін-т історії України НАН України, 2016. – 615 с.

Стриєк Т. Невловні категорії: нариси про гуманітаристику, історію і політику в сучасних Україні, Польщі та Росії / Пер. з польської. - К.: Ніка-Центр, 2015. - 320 с.

«Сусіди-вороги» чи партнери спільного минулого: образ кримських татар в українських підручниках з історії / С. Батуріна // Історіографічні дослідження в Україні. — 2020. — Вип. 31. — С. 80-98.

30 років Незалежності України: наукове осмислення. Бібліографія. Знакові книги нашої незалежності / упоряд. Д. Г. Стегній ; ред. З. Х. Мусіна ; наук. ред., авт. вступ. ст.: Г. В. Боряк, В. В. Головка; Нац. іст. б-ка України, Ін-т історії України НАН України, Укр. ін-т книги. – Київ: ВД "Вініченко", 2021. – 639 с.

Джадт Тоні, Тімоті Снайдер. Роздуми про двадцяте століття / Пер. з англ. Павло Грицак. Київ: Човен, 2019. 384 с.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Timothy_David_Snyder/Rozdumy_pro_dvadtsiate_stolittia.pdf?

Україна на історіографічній мапі етнополітичного регіоналізму 1990-х – 2000-х років / О. Андрощук // Історіографічні дослідження в Україні. — 2019. — Вип. 30. — С. 150-186. — Бібліогр.: 36 назв. — укр.

Українська історіографія на зламі XX і XXI століть: здобутки і проблеми / За ред. Л. Зашкільняка. - Львів: Видавництво Львівського національного університету імені Івана Франка, 2004. - 405 с.

Шевченко Т. Науковий довідник: Українознавство в наукових центрах німецькомовного простору (Німеччина, Австрія, Швейцарія), 2004-2015 рр.) / Т. Шевченко. – Київ: Науково-дослідний інститут українознавства, 2016. – 307 с.

Яремчук В. П. Українська історіографія: суспільно-політична історія: посібник. – Острог: Видавництво Національного університету "Острозька академія", 2017. – 288 с.

Додаткова література

Капітан Л. Інформаційні ресурси дослідження феномену української діаспори // Україна в системі європейської економічної і політичної інтеграції: матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 24-25 червня 2021 року) За заг. ред.: М. М. Палінчак, В. В. Химинець, М.М. Король, – Ужгород: РІК-У, 2021.(184 с.)-С.108-111

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

Кабінет міністрів України <https://www.kmu.gov.ua/>

Міністерство освіти і науки України <https://mon.gov.ua/>

Інститут історії України НАН України <http://history.org.ua>

Інститут політичних і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України <http://ipiend.gov.ua>

Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України <https://www.inst-ukr.lviv.ua/>

Інститут української археографії та джерелознавства ім. М.С.Грушевського НАН України <http://archeos.org.ua/>

Інститут модернізації змісту освіти <https://imzo.gov.ua/osvita/nush/>

Історіографічні дослідження в Україні <http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/12676>

Електронні ресурси Всеукраїнської асоціації викладачів історії та суспільних дисциплін «Нова доба»: <http://www.novadoba.org.ua/>

Національна бібліотека України імені В.і. Вернадського <http://www.nbuv.gov.ua/>

Інтернет-мережа гуманітаріїв в Україні і світі <http://www.historians.in.ua>

Критика. БЕТА. Міжнародний огляд книжок та ідей <https://krytyka.com/ua/>

Український веб-сайт <https://www.istpravda.com.ua/>

Українознавство та кримськотатарознавство у світі <https://ui.org.ua/en/ukrainian-and-crimean-tatar-studies-2/>

Національна спілка краєзнавців України <https://nsku.org.ua>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 202_/ 202_ н.р. без змін; зі змінами (Додаток 1).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» __ 202__ року Завідувач кафедри _____ доц. Ігор ЛІХТЕЙ__
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол №__ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Додаток 1.

Зміни до робочої програми навчальної дисципліни